

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **T. K.**

skazanego z art. 209 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 28 marca 2024 r.

wniosku obrońcy o wydanie uzupełniającego rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów obrony z urzędu w postępowaniu kasacyjnym,
na podstawie art. 626 § 2 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

- 1. uzupełniająco zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. M. (Kancelaria Adwokacka w P.) – obrońcy z urzędu T. K., kwotę 277,20 zł (dwieście siedemdziesiąt siedem złotych dwadzieścia groszy) tytułem sporządzenia i wniesienia kasacji;**
- 2. w pozostałej części wniosek obrońcy oddalić.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 lutego 2021 r., V KK 4/21, Sąd Najwyższy oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację wniesioną przez adw. R. M. – obrońcę z urzędu skazanego T. K., od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 24 lipca 2020 r., sygn. akt XVII Ka 447/20.

W pkt. 2 wskazanego postanowienia zwolniono skazanego od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego, natomiast w pkt. 3 zasądzono od Skarbu

Państwa na rzecz adw. R. M. kwotę 442,80 zł, w tym 23% VAT, tytułem sporządzenia i wniesienia kasacji przez obrońcę z urzędu. Podstawę określenia wysokości zasądzonej opłaty stanowiły przepisy § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r., poz. 18 ze zm.)

Pismem z dnia 5 stycznia 2023 r. (data nadania w urzędzie pocztowym) obrońca złożył wniosek o wydanie postanowienia uzupełniającego.

Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2023 r., V KK 4/21, Sąd Najwyższy wniosku tego nie uwzględnił.

Kolejnym pismem z dnia 25 marca 2024 r. (data wpływu do SN) adw. R. M. ponowił swój wniosek o wydanie dodatkowego rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów pomocy prawnej z urzędu udzielone w postępowaniu kasacyjnym skazanemu T. K. W uzasadnieniu wniosku odwołał się do postanowienia składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2023 r., I KZP 5/23, zgodnie z którym w wypadku stwierdzenia przez sąd niekonstytucyjności przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, istnieje możliwość, przy spełnieniu określonych warunków, wydania postanowienia uzupełniającego na podstawie art. 626 § 2 k.p.k., a tym samym określenia wysokości należnej adwokatowi opłaty za obronę z urzędu w wysokości przysługującej za identyczną czynność prawną obrońcy z wyboru na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 1964). Łączną wysokość dochodzonych kosztów obrońca określił na kwotę 885,60 zł.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wniosek obrońcy o zasądzenie uzupełniających kosztów obrony z urzędu w trybie przewidzianym art. 626 § 2 k.p.k. jest co do zasady trafny.

Przesądza o tym, podzielna przez ten skład orzekający Sądu Najwyższego, wykładnia powołanego wyżej przepisu dokonana we wskazanym przez wnioskującego postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2023 r., I KZP 5/23. Nie może budzić również wątpliwości, że zróżnicowane stawek za

poszczególne czynności dokonywane przez obrońców ustanowionych z wyboru oraz wyznaczonych z urzędu jest niezgodne z art. 64 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 zdanie drugie i art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2024 r., V KO 96/23; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lutego 2024 r., SK 90/22).

Bezspornym jest też, że zwolnienie skazanego od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego i obciążenie nimi Skarbu Państwa jest jednym z warunków, po dokonaniu rozproszonej kontroli konstytucyjności przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r., rozważenia wydania orzeczenia uzupełniającego i zasądzenia opłaty uwzględniającej stawki należne obrońcy z wyboru, a więc określone przepisami powołanego również wyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2023 r., zastosowanie w takim wypadku art. 626 § 2 k.p.k., ograniczone jest też terminami przedawnienia roszczenia. W wypadku kosztów obrony z urzędu i dochodzonych z tego tytułu kwot, roszczenie powstaje z chwilą wydania przez organ procesowy, w tym przede wszystkim sąd, rozstrzygającego tę kwestię orzeczenia. W niniejszej sprawie orzeczenie o zasądzeniu od Skarbu Państwa kosztów obrony z urzędu wydane zostało w dniu 19 lutego 2021 r. Uwzględniając treść art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (t.j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 123), stosowanego w takim wypadku *per analogiam*, prawo strony do żądania zwrotu opłaty przedawnia się z upływem 3 lat od dnia powstania tego prawa. Przedawnienie roszczenia adw. R. M. nastąpić powinno w związku z tym w dniu 19 lutego 2024 r. Ma jednak rację obrońca, że wobec złożenia w dniu 5 stycznia 2023 r. wcześniejszego wniosku o wydanie postanowienia uzupełniającego na podstawie art. 626 § 2 k.p.k. nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Nie można wszelako pominąć daty rozstrzygającego w tym przedmiocie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2023 r., po której to dacie przedawnienie biegło na nowo (art. 124 § 1 k.c.). Tym samym przedawnienie dochodzonego przez adw. R. M. roszczenia nastąpiło ostatecznie w dniu 12 marca 2024 r., natomiast wniosek inicjujący niniejsze postępowania nadany został w urzędzie pocztowym w dniu 18 marca 2024 r. Pomimo tego Sąd Najwyższy,

uwzględniając, że podniesienie zarzutu przedawnienia może nastąpić wyłącznie na wniosek, a jednocześnie kierując się zasadami współżycia społecznego (art. 5 § 1 k.c.) oraz minimalnym przekroczeniem terminu przedawnienia uznał za dopuszczalne wyjątkowe nieuwzględnianie upływu tego terminu.

Nie mógł zostać natomiast uwzględniony wniosek w zakresie wysokości kwoty o jaką miałyby zostać uzupełnione pierwotne rozstrzygnięcie o kosztach obrony z urzędu. Zostało ono w postanowieniu z dnia 19 lutego 2021 r. określone na 442,80 zł. Obecnie obrońca domaga się podwojenia tej kwoty dochodząc roszczenia w wysokości 885,60 zł, a więc powiększenia opłaty określonej w § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości o opłatach za czynności adwokackie (za sporządzenia i wniesienie kasacji w sprawie, w której w pierwszej instancji orzekał sąd rejonowy) – 720 zł, o kwotę podatku od towarów i usług określoną w § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. Z powyższym nie można się jednak zgodzić. Rozporządzenie z dnia 22 października 2015 r. nie przewiduje powiększania należnych adwokatom opłat o stawkę VAT. Stosowanie w tym układzie regulacji niekonstytucyjnego rozporządzenia, poprzez podwyższanie opłaty o podatek od towarów i usług skutkowałoby wydawaniem orzeczeń na niekorzyść adwokatów ustanowionych przez stronę z wyboru. Skoro więc dokonując prokonstytucyjnej wykładni i uwzględniając w związku z tym przy stawkach dla obrońców z urzędu stawki należne obrońcom z wyboru, to należy to czynić za wszystkimi w tym zakresie konsekwencjami, aby nie naruszać zasady równości, tym razem na niekorzyść obrońców z wyboru.

Z tego względu kwotę uzupełniającego orzeczenia określono na 277,20 zł, co w połączeniu z uprzednio zasądzoną kwotą 442,80 zł, odpowiada stawce opłaty należnej adwokatowi będącemu obrońcą ustanowionym przez stronę z wyboru, a więc 720 zł (zob. podobnie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 12 lutego 2024 r., V KK 393/23).

Uwzględniając powyższe orzeczono jak na wstępie.

[PGW]

[ms]